

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΗΧΩ

Ἐξῶθεν τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου ὑπάρχει ἀνηρτημένη μεγάλη προθήκη δικτυωτή, πρὸ τῆς ὁποίας σταματῶσι, συνήθως ὄχι μὲ μικρὸν ἐνδιαφέρον, οἱ διαδύχται τῆς ὁδοῦ Σταδίου. Εἰς τὴν προθήκην αὐτὴν ἐκθέτουσι τὴν «Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως», δύο ἀντίτυπα τοῦ τελευταίου αὐτῆς φύλλου νωπὰ καὶ ἀνοικτὰ οὕτως ὥστε κατ' ὅλους τῆς τᾶς σελίδας νὰ εἶνε προσιτὴ εἰς τὸν περιπατητικὸν ἀναγνώστην. Κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ὁ περὶ τὰ ἐπίσημα νέα συνωστισμὸς παρατηρεῖται ζωηρότερος τοῦ συνήθους καὶ ἐμπροσθέντος. Ἀνθρώποι πάσης καταστάσεως, ὥσεως καὶ ἡλικίας, ἀπὸ τοῦ ἀγενεῖου μείρακος μὲ τὴν στίλβουσαν σχολικὴν στολήν, μέχρι τοῦ κυρτοῦ γέροντος μὲ δίοπτρα καὶ πεινάλεον ἔχον Συμεῶνος Κουρούνη, ἴστανται ἐκεῖ καὶ ἀναγινώσκουσι μετ' ἐνδιαφέροντος μᾶλλον ἢ ἥττον ἀμέσου πολλοὶ δὲ ἴσως καὶ μετὰ παλμῶν, μορφάζοντες εἰς ἐκίστην γραμμὴν, σχολιάζοντες διὰ λόγων καὶ νευμάτων ἢ σιωπῶντες ἐκ τῆς λύπης ἢ τῆς χαρᾶς. . .

Εἶνε ἡ ἐποχὴ τῶν ἀπολύσεων, τῶν διορισμῶν καὶ τῶν μεταθέσεων ἐν τῷ διδασκαλικῷ κλάδῳ. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἄρχεται τὸ νέον σχολικὸν ἔτος καὶ ὁ καταρτισμὸς τοῦ προσωπικοῦ πρέπει νὰ εἶνε τελειωμένος, ἀνακαινισμένος ἐξ ὁλοκλήρου. Διότι ἡ φοδερὰ αὕτη ἀναστᾶσις τοῦ διδασκαλικοῦ, ἀπὸ τῶν γυμνασιαρχῶν μέχρι τῶν γραμματοδιδασκάλων, ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας μέχρι τῶν ἐσχαιῶν τῶν χωρίων, ἐθεωρήθη ὑφ' ὅλων φαίνεται τῶν Κυβερνησάντων ὡς μέσον ἀπαραίτητον διὰ τὴν εὐδωσίαν καὶ προκοπὴν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἔργου, ἀμειλῶνται δ' ἐκάστοτε ποῖα νὰ το ἐφαρμόσῃ ριζικώτερον, βαθύτερον, γενναϊότερον. Γίνεται κατ' ἔτος ἀπαρεγκλίτως καὶ ὅταν διατηρῆται ἡ αὕτη Κυβέρνησις, ἀλλὰ προπάντων, ὅπως τώρα, ὅταν ἐντὸς τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἔχει ἐπέλθῃ μεταβολὴ ὑπουργικῇ. «Εἶνε ἀνάγκη νὰ ἱκανοποιηθῶσι, νὰ τοποθετηθῶσιν αἱ ἐν τῷ κλάδῳ ἐξοχότητες, τὰς ὁποίας ἡ προτέρα Κυβέρνησις ἐξ ἑρπατοῦς κομματισμοῦ ἀφῆκεν ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας» πρέπει νὰ μειφῶσιν διὰ προδιόριστον οἱ ἐκπληρώσαντες εὐδὲως καὶ εὐσυνειδήτως τὸ καθήκον των» πρέπει νὰ παταχθῇ κατακέφαλα ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ ἀσυνειδήσια, τὴν ὁποίαν ὑπέβαλψαν οἱ προκατοχοὶ διὰ διορισμῶν εἰς θέσεις ὑψηλὰς καὶ σημαντικὰς» πρέπει νὰ παυθῶσιν ἢ νὰ υποδισθῶσιν οἱ ὅπωςδὴποτε ἀνίκανοι» πρέπει νὰ καθαρσθῶσιν αἱ τάξεις τῶν ἐπιλέκτων ἐκ τῆς λύμης τῶν ἀπατεῶνων καὶ νὰ παλλὰ γῶσιν οἱ μαθηταὶ τῶν κακῶν καὶ χαλκῶν, τιθέμενοι ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν ἱκανῶν, τῶν δεδοκιμασμένων, τῶν αὐστηρῶν. Πρὸ παντὸς πρέπει νὰ εἰσχωθῶσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ οἱ νεώτεροι, οἱ πλήρεις ζωῆς καὶ πύθου τὴν ζωὴν ταύτην νὰ μεταδῶσι, νὰ ἐμφυσήσῃ διὰ τῆς διδασκαλίας εἰς τὴν νεολαίαν τῆς πατρίδος. Οἱ παλαιοὶ ἐγήρασαν, παρήκμασαν, ἐκουράσθησαν» ἄς ἀρκεσθῶσιν εἰς τὴν σύνταξιν των καὶ ἄς ἀπέλθωσιν. . . Ἄνευ τῶν μεταβολῶν αὐτῶν ἡ ἐκπαιδευσις θὰ προσέχρουν ἐναντίον μυρίων δυσχερειῶν, ἢ δὲ κατὰστασις τῶν Σχολείων θὰ ἦτο ὁμοία καὶ χειροτέρα πρὸς τὴν τῶν παρελθόντων ἐτῶν, ὅτε ἄπατρις καὶ ἀνεπαρκὴς

Κυβέρνησις διεχειρίζετο τὰ κοινὰ μόνον περὶ τῶν φίλων τῆς φροντίδου καὶ περὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἀφροντιστούσα.»

★

Τοιαύτῃ εἶνε περίπου ἡ δικαιολογία, ἡ εὐπρόσωπος δικαιολογία πάσης Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐπανάστασιν τὴν ὁποίαν ἐπιφέρει κατ' ἔτος εἰς τὰ τῆς Παιδείας διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐγγράφων. Τὰ ἀνωτέρω, τὰ ὁποία ἀρκετὰ θὰ σας ἐσκανδαλίσαν, εἶνε σχεδὸν ἐπιλέξει—διότι δὲν ἐγγυῶμαι οὔτε διὰ τὴν μνήμην μου, οὔτε διὰ τὸ ὕψος τοῦ ῥήτορος—ἀπόσπασμα λόγου ἐκφωνηθέντος πρὸ τινῶν ἐτῶν ὑφ' ἐνδὲς Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας. Ἀλλὰ πόσον ἀπλοῦς θὰ ἦτο ὁ διατεθειμένος νὰ παραδεχθῇ ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον τὸ πρόσχημα τοῦτο τῆς ἀρετῆς καὶ πόσον θὰ ἐπλανᾶτο πιστεύων ὅτι ὁ σχολάρχης Ληξουρίου μετατίθεται εἰς Φάρσαλα καὶ παύεται εἰς διδασκαλίας ἐν Λεωνιδίῳ ἢ διορίζεται νέος γυμνασιάρχης ἐν Σπάρτῃ χάριν τοῦ συμφέροντος τῆς Ἐκπαιδευσεως καὶ τῆς Πατρίδος! . . . Καὶ ποῖος δὲν ἠξέουρε σήμερον τὰ τελούμενα εἰς τὰ παρασκήνια τῶν Ὑπουργείων, καὶ ποῖος ἀμφιβάλλει ὅτι ἡ μικροπολιτικὴ, τὰ ταπεινὰ κομματικὰ συμφέροντα, ἡ ἀνάγκη τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν φίλων καὶ τῆς ἐκδικήσεως τῶν ἐχθρῶν δὲν εἶνε τὰ μόνα αἰτία τῆς ἐτησίας ἀναστατώσεως τῶν δυστυχῶν διδασκάλων, τῆς ἀνὰ τὸ ἐλληρικὸν περιπλανήσεως, τοῦ παραδόξου αὐτοῦ χοροῦ, τὸν ὁποῖον χορεύουσι τὰ ἄθλια νευρόσπαστα κατὰ τὰς ὁρέξεις τοῦ Χόλδεν-Ὑπουργοῦ τοῦ κρατοῦντος τὰ ῥαβὰ αὐτῶν νήματα. . . Ἄ, ναί, δυστυχῶς!

Ἐγὼ ἐνώπιόν μου τὸν πολυστῆλον, τὸν ἱλιγγιώδη πύκακα τῶν ἀπολύσεων τούτων, τῶν μεταθέσεων καὶ τῶν διορισμῶν, τοὺς ὁποίους ἐνήργησεν ἡ παρούσα Κυβέρνησις, ἐπομένῃ εἰς τὸ κρατοῦν σύστημα—διότι καὶ τὴν καλὴν θέλησιν ἂν υποθέσωμεν ὅτι εἶχε νάντισταθῇ, τίνι τρόπῳ θὰ ἔξῃ;—μυρία δὲ σκέψεις καὶ ἀναμνήσεις διέρχονται ἐκ τοῦ νοῦ μου. Πολλὰ τῶν ὀνομάτων, ἐκ τῆς θαλάσσης τῶν ὀνομάτων, μοῦ εἶνε γνωστά. Οἱ μὲν ὑπῆρχαν διδασκαλοὶ μου, οἱ δὲ συμπαθηταὶ μου καὶ ἄλλοι εἶνε φίλοι ἢ γνώριμοι. . . Ἐνθυμοῦμαι τὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἤμην μαθητῆς. Πῶς ἐφοδύμην τὸν Αὐγουστον αὐτὸν τὸν φοδερὸν, ὁ ὁποῖος, ὡς νὰ το ἔκαμνεν ἐπίτηδες, μοῦ ἤρπαζε πάντοτε τοὺς καλλιτέρους, τοὺς προσφιλεστέρους καθηγητὰς καὶ μου ἔφερεν ἄλλους ἀγνωστους καὶ πολλὰκις ἀσυγκρίτως κατωτέρους! Ἐνθυμοῦμαι μίαν κυρίαν παχέϊαν, ἡ ὁποία μοῦ ἀνήγγειλε μίαν φορὰν ἐν τοιοῦτο γεγονότῳ λέγουσα «ἐμε τε τὴν ὁ καθηγητῆς σας» καὶ πῶς ἐγὼ τὴν ἐξεδιχόμην διὰ τὴν λύπην τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπροξένει, διορθώσας δημοσίᾳ τὸν σολοικισμόν της. . . Ἐνθυμοῦμαι ἕνα συμπαθητὴν μου, ὁ ὁποῖος μίαν ἡμέραν ἐν πλήρει παρὰδοσει ἠπεύλησε τὸν καθηγητὴν μας ὅτι θὰ τὸν παύσῃ ἂν ἐτόλμα νὰ τὸν τιμωρήσῃ διὰ τὴν αὐθάδειάν του. Ἦτο υἱὲς κομματάρχου ἰσχύοντος καὶ ὁ καθηγητῆς ἐξάρωσε καὶ ἐσιώπησε. Πῶς τὸν ἐλυπήθηκα τὸν καυμένον! Καὶ σήμερον μόνον ὕστερ' ἀπὸ δέκα ἔτη δοκιμάζω τὴν ἡδονὴν τῶν θεῶν: ὁ συμπαθητῆς μου! ἐκεῖνος εἶνε σχολάρχης, ὁ δὲ πατὴρ του γέρον, πολιτικὸς ἀπομυχὸς καὶ πρὸς ἐπίμετρον ἀντιπολιτευόμενος. Τί-

ποτε λοιπὸν δὲν θὰ ἡμπορέσῃ νὰ κάμῃ τόρα, ὅτε ὁ αὐθόρτης υἱὸς τοῦ ἐπαύθη . . .

Ἐνθυμούμαι καὶ ἄλλ' ἀκόμη καὶ ἄλλα ἐν ᾧ ἀναγινώσκω. Ἐνθυμούμαι τὸ ἀνέκδοτον τοῦ ὑπουργοῦ, τὸ ὅποιον μᾶς διηγεῖτο γελῶν ὁ καθηγητὴς μας, — ὁ ὅποιος ὑπουργός, θέλων νὰ μεταθέσῃ ἐναλλαξὶ ἐντὸς τοῦ ἔτους φίλους καὶ ἐχθρούς, διὰ νὰ βάλῃ τὸν καθένα εἰς τὴν θέσιν τοῦ καὶ προσκρούων κατὰ τοῦ νόμου, μὴ ἐπιτρέποντος τὸ τοιοῦτον, ἐσφίσθη ἐπὶ τέλους πρῶτα νὰ τοὺς παύῃ καὶ κατόπι νὰ τοὺς διορίξῃ καὶ οὕτω νὰ κάμῃ τὴν ἀπηγορευμένην μεταθέσιν νομιμώτατα διὰ δύο ἐγγράφων ἀντὶ ἐνός . . . Φαντάζομαι πῶς θὰ ταξιδεύσῃ πάλιν μία οἰκογένεια ἐνὸς γυμνασίῳ φίλου μου, τοῦ ὁποῦ ἡ σύζυγος φοβεῖται μέχρι μανίας τὴν θάλασσαν καὶ ὁ ὁποῖος διὰ νὰ μεταθῇ εἰς τὴν νέαν τοῦ θέσιν πρέπει νὰ περιπλεύσῃ ὅλην σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα . . . Καὶ εἰς ἐν ἄλλο ὄνομα διέρχονται ἐκ τοῦ νοῦ μου δύο ὀφθαλμοὶ μαῦροι, γλυκεῖς, λάμποντες ὡς ἄστρα, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ὥραιας Ἀντιγόνης, θυγατρὸς ἐνὸς παλαιῦ καθηγητοῦ μου, τὴν ὁποίαν χωρίζῃ νὰ κοπιᾶσω πολὺ ἐνθυμούμαι μικράν, μ' ἐν πρόσωπον ὡσεὶδὲς χαριτωμένον, μὲ μίαν ἐλθὼν κατὰμαυρην εἰς τὸ μάγουλον, μὲ ἀνάπτυξιν καὶ πονηρίαν πρόωρον καὶ ἡ ὁποία, μεγάλη τόρα πλέον, ἀκολουθεῖ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν τὸν πατέρα τῆς, ἀφίνουσα παντοῦ ὀπισθεν τῆς πληθὺν ἑραστῶν πληρωμένον, ἀλλὰ μὴ κατορθώσασα ἀκόμη, μὲ ὅλα τῆς τὰ δελέατα, νὰ μείνῃ πουθενά. Καὶ τόρα πηγαίνει ἀπὸ μίαν πόλιν μεγάλην καὶ ἀνεπτυγμένην εἰς μίαν πολίχνην σχεδὸν ἀγρίαν καὶ τὴν φαντάζομαι πληττούσαν καὶ ἀνιώσαν καὶ δυστυχῇ, ἕως οὗ ἀπαχθῇ ἐπὶ τέλους ἐκεῖ ἀκουσίως, κατὰ τὰ τοπικὰ καὶ πάτρια ἔθιμα, ἀπὸ κανένα ἀρειμάνιον ἐρωτῶληπτον . . .

★

Ἄν μόνον μοὶ ὑπενθύμιζε καὶ μοὶ ἐνέπνεεν αὐτὰ δὲν θὰ ἦτο τόσῳ δυσάρεστος ἡ ἐπισκόπησις¹ ἀλλὰ καὶ πόσα ἄλλα δὲν μὲ κάμνει νὰ συλλογίζωμαι ! . . .

Ἀπολύσεις, διορισμοί, μεταθέσεις ! Διορισμοί, μεταθέσεις, ἀπολύσεις ! Τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια. Τίποτε γενναϊότερον δὲν ἡξέυρομεν νὰ σκεφθῶμεν καὶ νὰ ἐνεργήσωμεν. Ἰδέτε ὅμως τί συμβαίνει. Ὑπὸ τὸν διηγετικὴν φέβον τῆς μεταβολῆς πτήσσει, ἀπαγορευεῖται ὁ διδάσκαλος καὶ δὲν λαμβάνει κανένα ζῆλον διὰ μαθητὰς, τοὺς ὁποίους μετ' ὀλίγον θάφῃ ἀδίκως καὶ ἀναίτιως ἵνα ἐξορισθῇ ἂν εἶνε ἐχθρὸς τοῦ ἰσχύοντος βουλευτοῦ, ὅπως πάλιν θὰ προήγηση ἂν ἦτο φίλος. Ὁ μαθητὴς, ὁ ὁποῖος ἡξέυρει καλῶς καὶ ἐκτιμᾷ τὸ καθεστὼς τοῦτο, ποῖον σεβασμὸν θὰ χι-σθανθῇ πρὸς τὸν διδάσκαλόν του καὶ ποῖαν πεποιθῇσιν, ὅταν τὸν βλέπῃ τόσο ταπεινῶς καὶ εὐτελεῶς ἐξαρτῶμενον ; Πῶς θέλετε νὰ γίνῃ καλὸς φιλόλογος ἡ παιδαγωγὸς κανεὶς, ὅταν ἡξέυρῃ ὅτι μόνον τριχο-πικὸς ἡθελιγμανικὸς πρέπει νὰ εἶνε διὰ νὰ διορισθῇ καὶ ὅτι θὰ παραγκωνισθῇ σκαιῶς ὑπὸ τοῦ πρώτου τυ-χόντος ἀμαθεστέρου ἀλλὰ κομματικῶς ἰσχυροτέρου ; Καὶ πῶς νὰ μελετήσῃ μὲ ὅρεξιν ὁ μαθητὴς, ὅταν τῷ εἶνε εὐκολώτερον νὰ παρακλῇσῃ τὸν πατέρα του νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τοῦ κομματάρχου παρὰ τῷ διδα-σκάλῳ, ὁ ὁποῖος καὶ μὲ ἄριστα θὰ τὸν προδίδῃ,

ὅταν τρέχῃ προφανῇ κίνδυνον νὰ τιμωρηθῇ διὰ τὴν εὐσυνειδησίαν του ; . . . Καὶ πόσαι βραδουργίαι, καὶ πόσα θυμιάματα, καὶ ὅποια ἐνέργειαι ταπειναὶ καὶ ὁποῖος ἐξευτελισμὸς καὶ πόσα ψεύδη, καὶ πόσαι ἀτιμίαι ἐδέχθη νὰ δαπανηθῶσιν, ἀπὸ τῶν ἐσχατιῶν τῶν χωρίων μέχρι τῶν διαδρόμων τῶν Ἱπουργείων, ἕως οὗ καταρτισθῇ ὁ κατάλογος αὐτὸς ὁ μακροσκελὴς τῶν παύσεων, τῶν διορισμῶν καὶ τῶν μεταθέσεων ! Καὶ ἔχει κανεὶς τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν ὅτι οἱ καλλίτεροι, οἱ τιμιώτεροι, οἱ εὐμαθέστεροι ἔμειναν ἔξω τοῦ νυμφῶνος, ἡττηθέντες εἰς τὸν ταπεινὸν ἀγῶνα, καὶ ὅτι οἱ ὀλίγοι οἱ ἔχοντες τυχὸν τὰς ἀρετὰς ταύτης ἐκ συμπτώσεως ἐκλήθησαν νὰ τὰς χρησιμο-ποιήσωσιν ἢ διατηρήθωσιν εἰς τὰς θέσεις τῶν ; . . .

Καὶ αὐτὸ λέγεται πατρικὴ μέριμνα τοῦ Σ. Ὑπουργείου ! Καὶ τί νὰ σᾶς κάμουν ἐπιτέλους οἱ καὶ-μένοι οἱ διδάσκαλοι, ποῦ τοὺς περιφρονοῦν καὶ τοὺς ὑβρίζουν, καὶ πῶς νὰναπτυχθῇ καὶ νὰ ζήσῃ ἡ Δ. Ἐκπαίδευσις ὑπὸ ὅρους τοιούτους, τοὺς ὁποίους κα-νεὶς δὲν ἐσυλλογίσθη νὰ βελτιώσῃ ; . . .

Δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶμεν ὡς θέλοντες διὰ τού-των νὰ μεμψθῶμεν τὴν παροῦσαν ἢ οἰανδήποτε ἄλ-λην Κυβέρνησιν. Καὶ ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μας καὶ ἴσως ὡς ἐκ τῆς ἰδιοσυγκρασίας μας, δὲν ἀνήκομεν εἰς κόμμα. Ἡμεῖς ἀντιπολιτευόμεθα μόνον τὸ κα-θεστὼς καὶ ὅλας τὰς Κυβερνήσεις τὰς θεωροῦμεν κατ' οὐσίαν ὁμοίας. Ἐχομεν συμμάχους εἰς τὴν κρίσιν μας ταύτην, εἴμεθα βέβαιοι, ὅλους τοὺς κα-τορθώσαντας νὰ διατηρήσωσι κάποιαν ἀνεξαρτησίαν ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς δουλείας καὶ κάποιον χαρακτή-ρα ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς διαφθοράς. Ἀλλὰ τὸ ρεῦμα ἐξογκοῦται ὁλονὲν καὶ μᾶς κατακλύζει. Κανεὶς δὲν εἰμπορεῖ νὰ προῖδῃ μέχρι ποίου σημείου θὰ προ-χωρήσῃ οὔτε πότε θὰ ὀπισθοχωρήσῃ. Τὸ μέλλον εἶνε ζοφερόν. Μᾶς περικυλοῦσι πανταχόθεν τὰ ἐπί-φοβα συμπτώματα. Ἡ δὲ καθυπόταξις τῆς δημο-σίας Ἐκπαίδευσέως εἰς τὴν μικροπολιτικὴν δὲν εἶνε ἐκ τῶν μᾶλλον ἀσημάντων. Ἐπρεπεν ἤδη νὰ ἔχῃ ἐκλείψῃ. Ἀλλ' ἀπὸ ποῖον ; Ἀκόμη δὲν ἤλθε Κυ-βέρνησις ἔχουσα ἐπαρκῆς ἠθικὸν συναίσθημα καὶ οὔτε εἶνε δυνατόν νὰ ἔλθῃ — λόγος φυσικὸς αὐτὸς καὶ ἀμε-τάτρεπτος — ἐφ' ὅσον δὲν ἔχει ἠθικὸν συναίσθημα καὶ ἡ κοινωνία¹ οἱ δὲ ὀλίγοι οἱ ἀποτελοῦντες ἐξαί-ρεσιν καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐδύνατο τις νὰ στηρίξῃ ἐλ-πίδας, εἶνε καὶ τίς οἶδεν ἕως πότε θὰ εἶνε ἐκτὸς τῶν κοινῶν, εἴτε ἐκουσίως ἀπέχοντες, εἴτε ὑπὸ τῶν ἄλ-λων παρηγγωνισμένοι . . .

ΑΝΤΙΑΛΛΟΣ

ΦΟΙΤΗΤΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ¹

Ἐπὶ τρεῖς ἑκατονταετηρίδας ἔδρα τῆς φιλο-σοφίας ἦσαν αἱ Ἀθῆναι, καὶ ὅτε ἐξέπεσαν ἐπὶ εἰς ἀπλὴν ἐπαρχιακὴν πόλιν¹ συνηγωνίσθησαν μὲν πως ἡ Ἀλεξάνδρεια καὶ ἡ Ρόδος, ἀλλὰ βρα-δύτερον, ἡ δὲ δρᾶσις αὐτῶν ἦτο περιορισμένη. Ἐν Ῥόδῳ ἡ φιλοσοφία ἐθεωρεῖτο ὡς προπαί-δεῖα εἰς τὴν θεωρίαν τῆς ῥητορικῆς² ἀλλ' ἐν

1 Ἰδε σελ. 97.